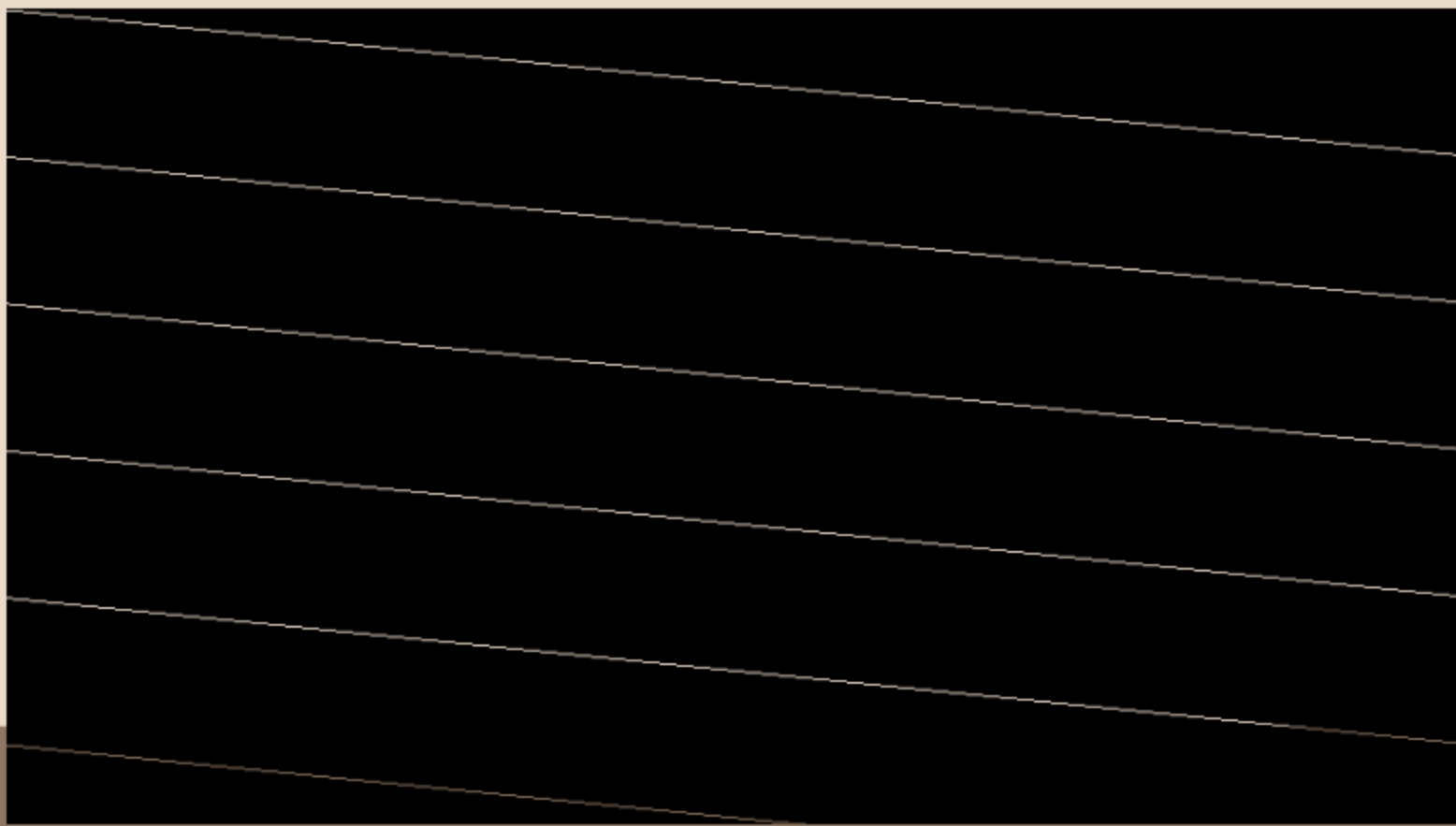

**CHÀO MỪNG CÁC EM ĐẾN VỚI
BUỔI HỌC NGÀY HÔM NAY!**

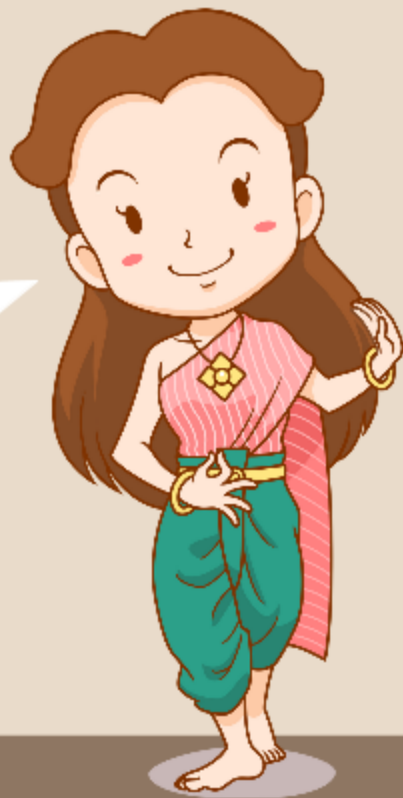

KHỞI ĐỘNG

Đoạn phim tư liệu phản ánh những nội dung gì về di tích lịch sử Thánh địa Mỹ Sơn?

➔ **Hướng dẫn:** địa điểm, thời gian xây dựng, quần thể gồm có những di tích gì, phong cách nghệ thuật của hệ thống đền tháp, tượng điêu khắc, hoa văn trang trí,...

BÀI 13:

VĂN MINH CHĂM-PA, VĂN MINH PHÙ NAM

NỘI DUNG BÀI HỌC

1. Văn minh Chăm-pa

1.1. Cơ sở hình hành

1.2. Những thành tựu tiêu biểu

2. Văn minh Phù Nam

2.1. Cơ sở hình thành

2.2. Những thành tựu tiêu biểu

1. VĂN MINH CHĂM – PA

1.1 Cơ sở hình thành

LÀM VIỆC NHÓM ĐÔI

- Đọc thông tin SGK mục 1.1, kết hợp quan sát Hình 13.3 và trả lời câu hỏi.
- Hãy nêu cơ sở về điều kiện tự nhiên và cơ sở dân cư hình thành nền văn minh Chăm-pa.

*Hình 13.3. Khu vực hạ lưu sông Thu Bồn đổ ra cửa Đại
(Quảng Nam)*

❖ Điều kiện tự nhiên

- Các em hãy khai thác hình ảnh về khu vực hạ lưu sông Thu Bồn kết hợp với mục Em có biết?
- Làm rõ về yếu tố địa hình và sông ngòi đã góp phần hình thành nền văn minh Chăm-pa.

Sông Thu Bồn là một trong những con sông có lưu lượng nước lớn ở miền Trung Việt Nam. Tại lưu vực sông Thu Bồn dọc theo nhánh sông chính và các chi lưu đã phát hiện trên 40 địa điểm có dấu tích văn hoá Sa Huỳnh có niên đại 4 000 – 3 500 năm cách ngày nay. Văn hoá Sa Huỳnh có nhiều mối liên hệ gắn gũi với văn minh Chăm-pa.

❖ Điều kiện tự nhiên

- Hình thành trên vùng duyên hải và một phần cao nguyên miền Trung Việt Nam ngày nay.
 - Địa hình đan xen khu vực cao nguyên với đồng bằng nhỏ hẹp.
 - Có những cánh đồng màu mỡ ven sông Thu Bồn.
- ☐ Tạo điều kiện thuận lợi cho sự định cư và canh tác nông nghiệp của cư dân.
- Đường bờ biển dài.
- ☐ Là nơi tiếp nhận nhiều luồng di cư, tiếp xúc và giao lưu văn hoá từ bên ngoài.

❖ Dân cư

- Cư dân bản địa sinh sống ở vùng duyên hải và một phần cao nguyên miền Trung là những người nói tiếng Môn cổ.
 - Một bộ phận cư dân nói tiếng Mã Lai - Đa Đảo.
- ❓ Nhóm cư dân cộng cư với nhau và là chủ nhân đầu tiên của văn minh Chăm-pa.

Các em hãy so sánh về cơ sở hình thành của văn minh Chăm-pa với văn minh Văn Lang – Âu Lạc.

1.2 Những thành tựu tiêu biểu

LÀM VIỆC NHÓM ĐÔI

- Đọc thông tin mục 1.2, kết hợp quan sát các hình tương ứng cho biết: *Trình bày những thành tựu tiêu biểu của nền văn minh Chăm-pa.*

Chữ viết được lưu lại trên phiến gỗ

❖ Đời sống vật chất

Hình 13.4. Quần thể tháp Bánh Ít (Bình Định)

Đọc thông tin mục Đời sống vật chất, kết hợp quan sát Hình 13.4 SGK tr.89, 90.

Trình bày những thành tựu tiêu biểu về đời sống vật chất của nền văn minh Chăm-pa.

❖ Đời sống vật chất

Ăn	Trang phục	Ở	Đi lại	Kĩ thuật
Gạo nếp, gạo tẻ, các loại kê, đậu, cá, tôm, ốc...	Quần ngang tấm vải từ lưng trở xuống, tai đeo trang sức.	- Vua thường ở trong lầu cao. - Dân thường ở nhà sàn dựng bằng gỗ.	Thuyền là loại hai đầu nhọn, có cánh buồm, phần đầu lái và mũi thuyền đều uốn cong.	Kĩ thuật làm đồ gốm và xây dựng đền tháp phát triển

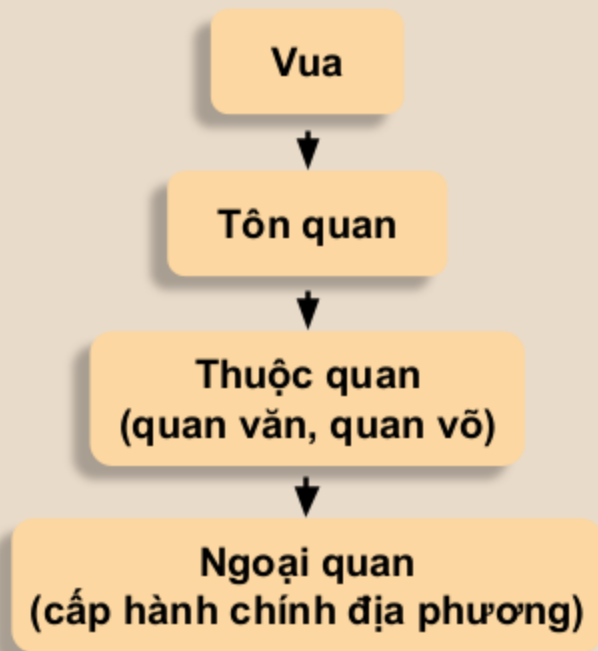
❖ Đời sống vật chất

Chữ viết	Văn học	Tín ngưỡng, tôn giáo	Nghệ thuật	Âm nhạc
• Tiếp thu chữ Phạn, sử dụng phổ biến trên các văn bia.	• Văn học dân gian. • Văn học viết.	• Thờ cúng tổ tiên, chôn cất trong mộ chum. • Sùng bái các vị thần Hindu, Phật giáo.	• Thể hiện tư duy và thẩm mỹ sáng tạo.	• Phát triển với nhiều loại nhạc cụ như đàn và trống..

❖ Tổ chức nhà nước

Đọc thông tin mục Tổ chức xã hội và nhà nước, kết hợp quan sát Sơ đồ 13 SGK tr.91 để *nêu những thành tựu tiêu biểu về tổ chức xã hội và nhà nước của nền văn minh Chăm-pa.*

Sơ đồ 13. Tổ chức nhà nước Chăm - pa

❖ Tổ chức nhà nước

□ Tổ chức xã hội:

- Sinh sống trong làng, duy trì quan hệ cộng đồng và thân tộc.
- Cư dân nhận ruộng đất cày cấy và thực hiện nghĩa vụ thuế khoá, lao dịch với nhà nước.

□ Tổ chức nhà nước:

- Được tổ chức theo thể chế quân chủ chuyên chế.
- Nhà vua là chủ sở hữu tối cao.
- Giúp việc cho vua là quan lại ở trung ương và địa phương.
- Cả nước chia thành nhiều châu, dưới châu là huyện, dưới huyện là làng.

2. VĂN MINH PHÙ NAM

2.1 Cơ sở hình thành

LÀM VIỆC NHÓM

Đọc thông tin và đoạn tư liệu SGK tr.91, 92 để hoàn thành Phiếu học tập về cơ sở hình thành của văn minh Phù Nam.

1. Điều kiện tự nhiên

- Vị trí địa lí
- Sông ngòi
- Địa hình

2. Dân cư

1. Điều kiện tự nhiên

Vị trí địa lí	- Hình thành trên lưu vực châu thổ sông Cửu Long. - Tiếp giáp biển, có nhiều nơi thuận lợi cho việc tránh bão, neo đậu thuyền bè của các thương nhân nên cư dân Phù Nam sớm có điều kiện giao lưu với nền văn minh của nhiều quốc gia khác, đặc biệt là nền văn minh Ấn Độ.
Sông ngòi	Sông ngòi, kênh rạch chằng chịt đổ ra biển.
Địa hình	Khu vực thấp, nguồn nước dồi dào, thuận lợi cho canh tác nông nghiệp trồng lúa nước.

2. Dân cư

Chủ nhân của văn minh Phù Nam chủ yếu là cư dân bản địa (người Môn cổ) kết hợp với một bộ phận cư dân đến từ bên ngoài.

MỞ RỘNG

Khai thác đoạn tư liệu sau và cho biết: **Điều kiện tự nhiên đã góp phần hình thành nên nền văn minh Phù Nam như thế nào?**

“Phía bắc lăm đôi núi, phía nam có sông ngòi, đầm hồ, khí hậu rất nóng, không sương tuyết”.

(Tuỳ thư)

“Khí hậu ở đó luôn ẩm áp, cây cỏ xanh tươi luôn”.

(Nam Tề thư)

“Sản vật của họ có vàng, bạc, đồng, thiếc, trầm hương, mộc hương, voi, tê giác, lông trĩ, chim vẹt ngũ sắc”.

(Nam sử)

MỞ RỘNG

Điều kiện tự nhiên rất thuận lợi (khí hậu ẩm áp, nhiều sản vật như vàng, trầm hương,...) đã góp phần hình thành nên nền văn minh Phù Nam.

Vòng trầm hương

2.2 Những thành tựu tiêu biểu

LÀM VIỆC NHÓM

Các nhóm hãy đọc thông tin và quan sát các hình từ 13.5 – 13.8 và thực hiện một nhiệm vụ:

Nhóm 1, 2: Nêu thành tựu tiêu biểu về đời sống vật chất của cư dân nền văn minh Phù Nam.

Nhóm 3, 4: Nêu thành tựu tiêu biểu về đời sống tinh thần của cư dân văn minh Phù Nam.

Nhóm 5, 6: Vẽ sơ đồ tổ chức nhà nước và kể tên các tầng lớp trong tổ chức xã hội của nền văn minh Phù Nam.

❖ Đời sống vật chất

Ăn	Trang phục	Ở	Đi lại
• lúa gạo, các loại rau, củ, quả, tôm, cá,...	• Dân nghèo dùng vải may quần áo; nhà giàu dùng tơ lụa, gấm. • Thích đeo đồ trang sức làm bằng đá quý, vàng, bạc,...	• Sống chủ yếu trong các nhà sàn bằng gỗ.	• Thuyền bè trên kênh rạch, sông, biển.

❖ Đời sống vật chất

Hình 13.5. Bông hoa bằng vàng
(thuộc nền văn minh Phù Nam)

Hình 13.6. Tượng Phật điêu khắc đá
(thuộc nền văn minh Phù Nam)

❖ Đời sống tinh thần

Hình 13.7. Mảnh vàng có hình nam thần
(Văn hoá Óc Eo)

Hình 13.8. Tượng thần Vít-nu bằng đá
(Văn hoá Óc Eo)

❖ **Đời sống tinh thần**

- Chữ viết: các loại văn tự có loại giống chữ Hán, chữ Phạn.
- Nghệ thuật: kĩ thuật chế tác đồ trang sức, kĩ thuật dệt vải, làm gốm, điêu khắc, kiến trúc.
- Tín ngưỡng và tôn giáo: Hin-đu giáo và Phật giáo được tôn sùng; sùng bái núi thiêng và nàng công chúa rắn.

❖ **Tổ chức nhà nước và xã hội**

❖ **Tổ chức xã hội:** Các xóm làng (phum, sóc), gồm nhiều gia đình có cùng huyết thống, cùng sinh sống trên một khu vực.

❖ **Tổ chức nhà nước:**

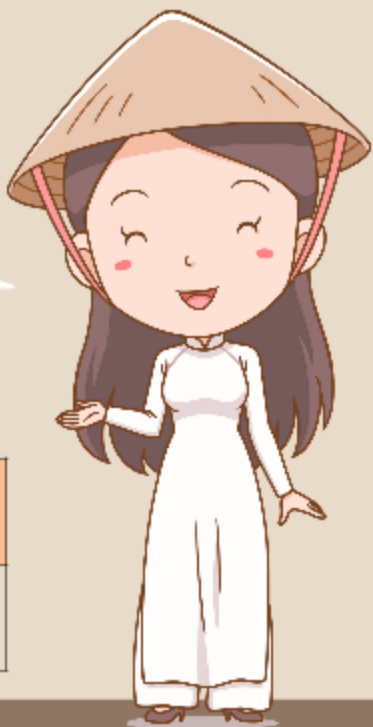
- Được tổ chức theo thể chế quân chủ chuyên chế, vua là người đứng đầu có quyền lực tối cao. Giúp việc cho vua là hệ thống quan lại, tăng lữ.
- Tiến hành chinh phục nhiều vương quốc.

LUYỆN TẬP

Dựa vào kiến thức đã học em hãy hoàn thành phiếu bài tập được phát sau đây:

Hướng dẫn giải:

Câu	1	2	3	4	5	6	7
Đáp án	A	B	C	A	A	D	B

VẬN DỤNG

Nhiệm vụ thực hiện ở nhà

Hãy đóng vai hướng dẫn viên du lịch giới thiệu với bạn học về một di tích thuộc văn minh Chăm-pa hoặc văn minh Phù Nam còn tồn tại đến ngày nay.

HƯỚNG DẪN VỀ NHÀ

- Ôn lại kiến thức đã học.
- Trả lời câu hỏi bài tập 1, 2 phần Luyện tập SGK tr.94.
- Hoàn thành bài tập bài 13 Sách bài tập.
- Đọc và tìm hiểu trước nội dung Bài 14 – Cơ sở hình và quá trình phát triển của văn minh Đại Việt.

**CẢM ƠN CÁC EM ĐÃ CHÚ Ý
LẮNG NGHE BÀI GIẢNG!**

